

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. II. De Objecto Materiali Fidei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

fanos, tum sacros. Sic Cicero l. 2. de Divinat. versus finem: *Insanorum* (inquit) *visis non est fides adhibenda.* Et *Virgilius* l. 4. *Enaidos*: *Credo equidem, nec vana fides, Gens esse Deorum.* Et *Augustinus* l. de Spiritu & Litt. c. 31. *Aliter dicitur, non mihi habuit fidem, aliter autem, non mihi servavit fidem: nam illud est, non creditur quod dixi; istud, non fecit quod dixit &c.* Quare per quemdam tropum etiam objectum ipsum fidei sic sumptæ fides vocatur in *Symbolo Athanasii*: *Hac est fides Catholica*, id est, hæc sunt mysteria fidei, & per illam credenda. Et ad *Gal. 3.* *Ex operibus legis spiritum accepistis, an ex auditu fidei?* id est, doctrinæ fidei. Vide plura apud *Valentia* in princip. Tom. 3.

Vnde per tropum etiam tribuitur ipsi objecto.

4. Fides Theologica quid.

Fides Theologica rectè definitur habitus vel actus (prout de fide habituali vel actuali fuerit sermo) supernaturalis intellectus, quo firmiter, sed obscure assentimur iis, quæ Deus seu Prima Veritas revelavit, sive testata est.

Definitio Apostoli.

Apostolus autem ad *Hebr. 11.* describit fidem taliter: *Est autem fides sperandarum substantiarum rerum, argumentum non apparentium.* Ubi iuxta Theologos communitet continetur non solum quoddam fidei encomium (quidquid dixerit *Erasmus ibid. in Comment.*) sed vera illius definitio, saltem per proprietatem aut effectum. Nam esse substantiam seu hypostasem sperandarum rerum, sive basim, cui spes & salus nostra innititur, est proprietas ipsius fidei; quæ consequenter debet esse certissima, veluti fulciens spem Christianam, quæ est certissima. Hoc porro facit fides, quatenus ea quæ speramus, ex fide fiunt certa, & consequenter quatenus nos de iisdem certi & securi reddimur. *Chrysostomus* verò, quem reliqui Græci sequuntur, per hypostasim intelligit substantiam seu existentiam, hoc sensu, ut fides sit existentiam speratarum rerum, nempe per metonimiam ab effectu; eò quod etsi spe pendente non existant, fides tamen eas ipsas nobis quodammodo existentes & præsentis exhibeat, dum nos adeò de iis certificat, ac si jam re ipsa essent præstitæ & obtentæ. Unde *Paraphrasis Syriaca* habet: *Est autem fides persuasio super iis, quæ sunt in spe, ac si essent ipsis* (supple, credentibus) *in actu sive effectu.* Uterque autem sensus eodem ferè collimat.

Quo sensu fides sit substantia sperandarum rerum.

5. Quo sensu sit argumentum non apparentium.

Quod autem subditur, fidem esse argumentum non apparentium, intelligitur de argumento infallibili, prout etiam sola ratio certò concludens proprie argumentum dicitur: *Argumentum enim* (inquit *Philosophus in Rhetorica c. Argumentum*) est, quod aliter habere non potest, atque ipsi dicimus. Et consonat *Cicero lib. 2. 99. Academic.* Unde *Aug. Tract. 79. in Joan.* loco *argumentum* legit *convictio*. Est itaque fides ostensio earum rerum, quæ non videntur à nobis; non quod aliunde etiam nobis ratione naturali non possit aliquo modo fidei mysterium esse eviden-

ter notum, sed quòd fides sit firma adhæsiò, seu faciat nos firmiter adherere, etiam iis, quæ aliunde nobis non apparent: adeòque fugitur in sensu ampliatiò. Non enim sentit Apostolus id omne quod creditur esse non apparet, sed fidem esse eam animi qualitatem, quæ propter divinam auctoritatem seu Dei verbum certissimè recipimus etiam ea quæ non apparent, quæque sensus humanus credere refugit. Aliàs etiam ea, quæ apparent ex lumine rationis naturalis, si testimonium habent divinum, credi possunt, v. g. quod Deus est, quod unus est &c. Quamvis in his credendis non ita eluceat virtus fidei, utpote quæ etiam citra divinum testimonium recipiuntur. Prout sunt & illa, quæ sensu, experientià & humanis testimoniis sunt abundè perspecta, v. g. Jesum esse crucifixum & mortuum, Dividem regnasse, Paulum Gentibus prædicasse, & similia.

Porro notandum posteriorè hanc partem plura complecti quàm priorè: nam plura creduntur, quàm sperantur; cum sola bona eaque futura & absentia sperentur, credantur verò bona & mala, tam præterita & præsentia quàm futura. Unde fides non tantum est Substantia sperandarum rerum, sed generaliter argumentum non apparentium.

QUESTIO II.

De Objecto Materiali Fidei.

Dico I. Objectum materiale fidei generationis & adæquatè sumptum est omne id quod Deus nobis per se vel per alios revelavit. Pater: quia totum hoc & solum credimus fide divinà. Unde mysteria, quæ Deus de facto non revelavit, adeòque non informantur testimonio primæ veritatis, non pertinent de facto ad fidei objectum, etsi pertinere possint, si revelentur. Prout revelari potest, quælibet veritas objectiva. Quare etiam ipsa fides est objectum fidei, scilicet specialis actus, quo credo fidem dari: similiter divina veritas, quatenus potest credi Deum esse veracem, etsi ipsa aliunde sit ratio motiva. Propositio tamen illa, in qua involveretur negatio divini concursus ad eliciendum actum fidei supernaturalis, non potest esse objectum materiale fidei supernaturalis: nam si v. g. Deus haberet efficax decretum (quale de facto non habet) numquam concurrendi ad talem actum supernaturalem, implicaret omnino credere supernaturaliter huic reflexæ propositioni à Deo revelabili: Deus efficaciter decretum numquam concurrendi ad actum si lei supernaturalem. Posset etiam absolute dari propositio, quæ foret vera (etsi de facto non detur talis) & tamen à Deo non revelabilis, v. g. hæc: *Deus nil vult revelare*; &c. *Deus hoc ipsum novit*; in casu scilicet simpliciter possibili, quo Deus

6. Quodnam generatum objectum materiale fidei. Ad ipsum spectant sola actu revelata.

Eriam ipsa fides & veritas Dei.

Dari absolute potest veritas non potens credi supernaturaliter.

Immo nec revelabilis, etsi de facto non detur.

Deus decrevisset nil omnino revelare.

7. Objectum Fidei complexum quid.

Objectum fidei solet dividi in simplex & complexum. Complexum dicitur ipsa propositio objectiva, cui assentimur, per judicium scilicet complexum, seu compositionem aut divisionem: v.g. Deus est aternus. Ipsum autem praedicatum, scilicet aternitas, est objectum simplex, sive mysterium quod creditur Deo convenire. Subjectum denique propositionis revelatae & creditae, scilicet Deus, est objectum simplex, de quo creditur quod sit aternus. Quod Varii appellant subjectum, potius quam objectum fidei; etsi hoc ad quaestionem de nomine spectet.

8. Deus est subjectum primum primarum dignitatis.

Dico II. Deus ut sic est subjectum primum fidei Theologicae. Et in primis quidem ipsum eatenus esse subjectum primum primarum dignitatis, est indubitarum: cum sit nobilissimum inter omnia, quae per fidem Theologicam attinguntur. Esse vero etiam subjectum primum attributionis docet Scotus cum suis, D. Thomas cum suis, & plerique alii Recentiores; ut videre est apud Franciscum Castello hic disp. 1. quaest. 3. num. 9. Probatur tum quia juxta D. Thomam 1. p. qu. 1. art. 7. Scotum q. 3. Prilogi q. 2. Lopez num. 8. idem est subjectum fidei, quod Theologiae; hujus autem subjectum attributionis est Deus. Tum quia sicut in scientiis illud dicitur objectum scientiae, quod in potissimis illius Conclusionibus habet rationem subjecti, sic in doctrina fidei ratio subjecti simpliciter tribuenda est ei; quod in potissimis fidei articulis sortitur rationem subjecti; quales sunt, Deum esse, esse Unam, Trinam, Creatorem, Salvatorem, Incarnatum, Redemptorem, Finem nostrum, &c. in quibus omnibus Deus est subjectum. Tum quia tota doctrina fidei eo refertur, ut cognoscamus quis, qualis, quantum sit Deus in se, & qua ratione cum colere, ac ad eo beate fruendum tendere debeamus. Unde non male cum aliquibus vocari posset subjectum intentionis seu specialiter intentum. Recte item dixit Augustinus lib. 4. de Civit. c. 20. Fidei primum maximumque officium est, ut in verum credatur Deum. Inde etiam fides ipsa divina seu Dei appellatur. Confirmatur: quia fides supplet hic visionem patriae. Visio autem pro objecto attributionis habet Deum.

9. Esi potest esse qui non agens.

Sunt tamen nonnulli Recentiores, signanter Arriaga d. 1. sect. 1. subsect. 2. qui contendunt fidem non habere proprie subjectum attributionis, eo quod hoc nomine significetur illud, ad cujus cognitionem sic ordinata cognitio ceterorum ad eundem habitum spectantium, ut eisdem cognitio quasi inferatur ex noticia ceterorum. Nihilominus satis ex ceteris articulis revelatis ac fide divina creditis inferri potest noticia Deitatis revelantis: quidquid sit de veritate conditionis ab Arriaga requisitae. *Horinc. Sum. Theol. Pars III.*

ad gaudendum nomine subjecti attributionis; quam (si opus foret) facilius est negare, quam in quaestione de voce a communi modo loquendi Doctorum recedere. Et quamvis contingenter sub habitum fidei cadant objecta revelata, praesertim contingencia, sic ut supposita veritate contradictorii, hoc ipsum revelari potuisset; solum inde sequitur objectorum istorum fidei ad objectum primum ordinem esse contingentem, eique connecti solum mediante revelatione libera Dei.

De cetero etiam ex natura rei non est necessarius ordo in ea alia objecta credibilia inter materialia: singula enim sic sunt revelata, ut independentes ab aliis potuissent revelari: is exceptis, quae velut essentialiter in ipsis includuntur, prout v.g. in revelata processione Spiritus sancti a Patre & Filio includitur ipsa existentia Patris & Filii. Proprium itaque est objecto formali seu motivo, quod necessario supponatur praecognitum objecto materiali. Ideoque dixi signanter inter objecta mere materialia: sunt enim duo objecta materialia, quae simul sunt formalia aut quasi formalia, nempe Deum esse veracem, & ipsum hoc vel illud quod credimus revelasse: quae necessario praecognosci debent ante objectum materiale vi illorum creditum; ut pote quod credimus permoti ex hoc quod sit revelatum a Deo, qui nec falli nec fallere potest: ab his autem moveri non possumus, nisi quatenus cognitis.

Inter objecta fidei an vel qualis ordo.

Petes, an omnia objecta fidei aequaliter ad eam pertineant? Resp. eatenus omnia aequaliter ad fidem pertinere, quatenus saltem implicite aequè firmiter credenda sunt; atque adeo etiam explicitè, quando sciuntur esse a Deo revelata, aut sufficienter tamquam a Deo revelata nobis proponuntur; ita ut omnis dubitans, an res aliqua sit vera, quantumvis minima videatur, quam scit a Deo revelatam, aut aperte in Scripturis contineri, aut ab Ecclesia ut talem Fidelibus credendam proponi, verè sit haereticus, non minus quam si de alia re maximi momenti dubitaret: quia implicite negat Deum esse infinite veracem. Alia tamen ratione quaedam minus principaliter ad fidem pertinent, quatenus non tenemur omnes articulos seu propositiones fidei aequaliter cognoscere, & consequenter nec aequaliter explicitè credere, ut infra ostendemus.

10. An omnia aequaliter ad fidem pertineant.

QUESTIO III.

De Objecto formali, ultimae Resolutione fidei.

NONNULLI referuntur existimasse, fidem ultimò resolvi in supremum Dei dominium, allegantes illud Apostoli 2. Cor. *C 2*

11. Varia de objecto formali sententiae. 10. in